

รายวิชา ประวัติศาสตร์

เรื่อง ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม
สมัยธนบุรี

รหัสวิชา ส 22102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
ผู้สอน ครุניתยา จวบรัมย์



ทบทวนเรื่องเศรษฐกิจและสังคมในสมัยธนบุรี

เศรษฐกิจในสมัยธนบุรี

สังคมในสมัยธนบุรี

วัดอรุณราชวราราม รมหาวิหาร



ภาพ วัดอรุณราชวราราม รมหาวิหาร โดย wasanajai จากเว็บ

<http://www.bangkok.com/product-reviews/thonburi-khlong-tour-review.htm>

สืบค้นเมื่อวันที่ 27/08/62

©wasanajai/shutterstock

โคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี

บังคมบทรัชไ้

ทรงทศ ธรรมนา

พระปิ่นอยุธยายศ

ยอดฟ้า

ขอแถลงนิพนธ์พจน์

เฉลิมบาท พระเอย

ไว้พระเกียรติท่านท่วมหล้า

โลกเหลืออง ฤๅ บุญ

(โคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี นายสวम्मหาดเล็ก)

อุโบสถ วัดอรุณราชวราราม วรมหาวิหาร



ภาพ วัดอรุณราชวราราม วรมหาวิหาร โดย [www.amazingthaitour](http://www.amazingthaitour.com) จากเว็บ
<http://www.amazingthaitour.com> เที่ยวกรุงเทพฯ เที่ยววัดอรุณราชวราราม ราช
วรมหาวิหาร/attachment/arc-2/สืบค้นเมื่อวันที่ 27/08/62

วรรณกรรม ไตรภูมิพระร่วง



ภาพ วรรณกรรม ไตรภูมิพระร่วง โดย [KruThai58](#)

จากเว็บ http://kruthai58.blogspot.com/2017/11/blog-post_45.html สืบค้นเมื่อวันที่ 27/08/62



ตู้พระไตรปิฎกลายรดน้ำ

ภาพ ตู้พระไตรปิฎกลายรดน้ำ โดย www. Webkal.org จากเว็บ

https://www.kalyanamitra.org/th/uniboon_detail.php?page=3498 สืบค้นเมื่อวันที่ 27/08/62



จิตรกรรมฝาผนังรามเกียรติ์ ตอนทศกัณฐ์ ตั้งพิธีทรายกรด

จิตรกรรมฝาผนังรามเกียรติ์ ตอนทศกัณฐ์ ตั้งพิธีทรายกรด ที่มา : สุดารา สุจฉายา. ๒๕๖๐. ชุดถาม-ตอบ เสริมความรู้สาระ
ประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์สมัยธนบุรี.



ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทยสมัยธนบุรี

1. ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมในการพิจารณาทำเลที่ตั้งของราชธานี

- อยู่ริมแม่น้ำและอยู่ใกล้ทะเล
 - เพื่อป้องกันมิให้พม่าโจมตีได้ เพราะแถบนี้น้ำลึก
 - ธนบุรีมีป้อมปราการมาตั้งแต่สมัยอยุธยา

1. ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมในการพิจารณาทำเลที่ตั้งของราชธานี

- กรุงธนบุรีตั้งปิดปากน้ำย่อมป้องกันมิให้หัวเมืองฝ่ายเหนือทั้งปวงที่ไม่ได้อยู่ใต้อำนาจของธนบุรีสามารถไปมาค้าขายหรือแสวงหาอาวุธจากต่างประเทศได้ยากขึ้น

2. ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมในการปรับตัวเพื่อแก้ปัญหาการดำรงชีวิต

1. การโปรดให้ผู้คนที่อดอยากเข้ามารับพระราชทานข้าวปลาอาหาร
พระองค์ก็ซื้อข้าวสารแจกจ่ายราษฎร

2. ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมในการปรับตัวเพื่อแก้ปัญหาการดำรงชีวิต

2. พระองค์ทรงให้บรรดาข้าราชการทั้งผู้ใหญ่และผู้น้อยหันไปทำนาเพิ่ม
ปีละ 2 ครั้ง ทั้งนาปีและนาปรัง ทำให้มีข้าวบริโภคมากขึ้น ภูมิปัญญา
นี้ส่งผลถึงปัจจุบันทำให้ประเทศไทยติดอันดับในการส่งออกข้าวไปขายยัง
ต่างประเทศ

2. ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมในการปรับตัวเพื่อแก้ปัญหาการดำรงชีวิต

3. ให้ขุดคูเมืองทั้งสองฟากซึ่งเดิมเป็นสวนปลูกผักผลไม้ให้ขุดออกเป็น
ที่ท่องเที่ยว **เรียกว่าทะเลตม** เพื่อไว้ทำนาเกลือพระนคร สำหรับเป็นเสบียง
ในยามขาดแคลนข้าว

3. ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมด้านศิลปกรรม

- เรือ การต่อเรือเจริญมากเพราะมีการต่อเรือรบ เรือสำเภา ตลอดจนเรือกระบวนไว้ใช้ในราชการเป็นจำนวนมาก
- มีการก่อสร้างเป็นจำนวนมาก อาทิ พระราชวัง ป้อมปราการ กำแพงพระนคร พระอารามต่าง ๆ ลักษณะสถาปัตยกรรมสมัยนี้ล้วน สืบทอดมา ฐานอาคารจะมีลักษณะอ่อนโค้งดูรูปเรือสำเภา

4. ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมด้านวรรณกรรม

1. บทละครเรื่องรามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช



3. อิเหนาคำฉันท์ ประพันธ์โดยหลวงสรวิชิต (หน)



1. ภาพ อิเหนา โดย นางสาวรัตนกร อยู่มาจากเว็บ

<https://sites.google.com/site/yummyam21/xihena-kha-chanth>สืบค้นเมื่อวันที่ 27/08/62

2. ภาพ อิเหนา โดย [krutudtunfebangkapi](https://sites.google.com/site/krutudtunfebangkapi) จากเว็บ

<https://sites.google.com/site/krutudtunfebangkapi/xihena>สืบค้นเมื่อวันที่ 27/08/62

- โคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี ประพันธ์โดย
นายสวนมหาดเล็ก



5. การฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม

- พระเจ้าตากทรงมีความเลื่อมใสศรัทธาในพระศาสนาอย่างมั่นคง ทรงให้มีการชำระความบริสุทธิ์ของสงฆ์ทั้งหมดรูปใดที่ประพฤติไม่ดีให้ คีกลงไป พระองค์ทรงบริจาคทรัพย์ส่วนพระองค์ในการสร้างอุโบสถและ ทรงคัดลอกพระไตรปิฎกที่นำมาจากวัดพระธาตุเมืองนครศรีธรรมราช เมื่อปี 2312

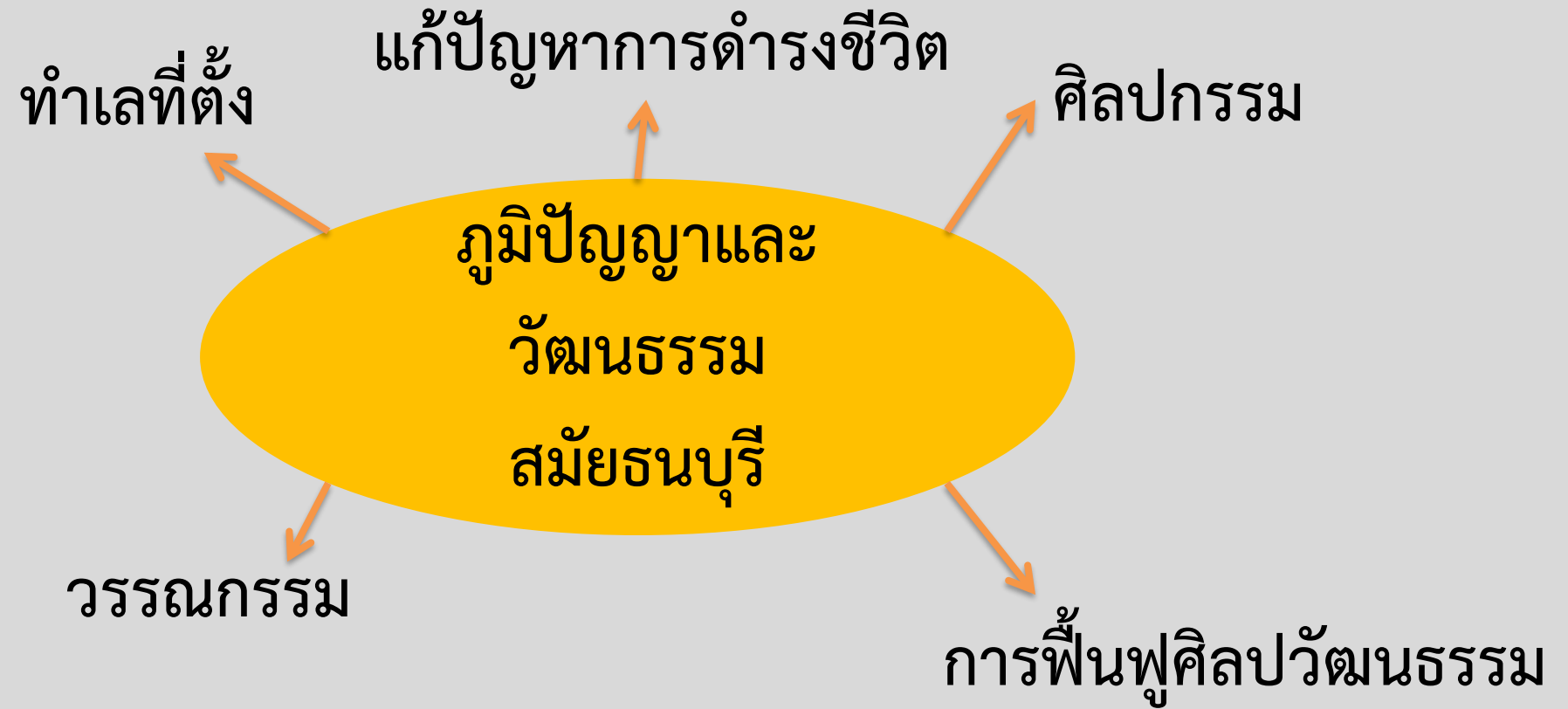
กิจกรรม ให้นักเรียนสรุปลงสมุด

เรื่อง ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมสมัยธนบุรี
ตกแต่งให้สวยงาม





ตัวอย่าง



ตอบคำถามเรื่องภูมิปัญญาและวัฒนธรรมสมัยธนบุรี

1. จากกิจกรรม นักเรียนคิดว่าภูมิปัญญาในสมัยธนบุรี มีอะไรบ้าง
2. นักเรียนคิดว่า ปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาในสมัยธนบุรี
3. นักเรียนคิดว่าการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาในสมัยธนบุรี ส่งผลต่อสภาพสังคมอย่างไร

สรุปกิจกรรมการเรียนรู้

เรื่อง ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมสมัยธนบุรี

อาณาจักรธนบุรีมีระยะเวลาสั้นในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญา เพราะส่วนใหญ่เป็นการทำสงครามเพื่อป้องกันตนเองและขยายอาณาเขต แต่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชก็ทรงทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาต่าง ๆ ด้วยเช่นกันเพื่อเป็นเอกลักษณ์เพื่อดำรงชีวิตและส่งต่อให้รุ่นต่อไป